

ЦЕНА:

За Србију на годину 6 динара
на пола године 3
За стране земље на годину 9

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ

РАД ОДБОРА ОПШТИНСКОГ

РЕДОВНИ САСТАНАК

22 новембра 1903 го г.

Председавао заступник председника београдске општине
г. Владимир Лацковић. Од одборника били: г. г.
М. Клиде, Борђе П. Петровић, Петар Новаковић, Дим.
Наумовић, Никола И. Димитријевић, Др. М. Радовановић,
Т. Цинцар-Јанковић, Урош Благојевић, Дамњан Стојковић,
Мих. М. Борђевић, Јован Максимовић, Св. Јанковић, А.
Ј. Аксентијевић, Лазар М. Матић, Ј. Константиновић,
Милош Валожич, Милац Димић, Јован Смедеревац, А. Н.
Крманоновић, Р. Драговић, М. Капетановић, Б. С. Живковић,
Др. М. Леко и К. Теодосијевић,
Деловоћ, Мих. М. Марјановић

(СВРШЕТАК)

VII

Продужен је претрес у појединостима про-
јекта расхода буџета трошарине београдске оп-
штине за 1903 годину и прочитана наредна по-
зиција, која гласи:

„II. Технички одсек:

1. Плате:

25. Управник дипломирани инжењер 10000
динара.“

Одборник г. Божја С. Живковић изјављује,
да је ова позиција била унесена и у буџет за
ову годину за то што се мислило, да се за то
место ангажује једно стручно спремно лице, које
би имало да руководи велике општ. радове. По-
што то у овој години није учињено то предлаже,
да се сада учини. Да се заступник председника
распита и информиса о лицу које би овај по-
ложај у општини могло заузети, па о томе из-
вести одбор ради избора тога лица.

Заступник председника општине изјављује
да се то лице није у овој години ангажовало,
што се није имало до сада потребе. Општински
ће суд расписати конкурс за попуњење овога
места па имена пријављених кандидата саоп-
штити одбору ради избора лица за то место.

По саслушању тога и по прочитању на-
редне позиције, — одбор је решио:

Да се у буџет трошарине београдске
општине за 1903 годину ставе и ови
издаци.

„II. Технички одсек:

1. Плате:

25. Управник дипломиран инжењер
10000 динара.

26. Шеф инжењерског одсека дипло-
мирани инжењер 6000 динара.

VIII

Продужен је претрес у појединостима про-
јекта расхода буџета трошарине београдске оп-
штине за 1903 годину и прочитана наредна по-
зиција која гласи:

„Два секциона дипломирана инжењера 8000
динара.“

Одборник г. Јован Смедеревац изјављује,
да грађевинско одељење београдске општине

треба да има управника стручно спремно лице.
То одељење данас по својој организацији не отпра-
вља свој посао како ваља, ово се мора реорга-
низовати ако се хоће, да функционише како треба.

Тражио је, да председништво нареди, да
му се поднесе извешће шта је који од особља
истог одељења у овој години радио, па да се
ти подаци и њему саопшти.

Председништво је обећало, да ће то ура-
дити; да ли је урадило није му познато али њему
нису дати тражени подаци. Хоће овде да говори
нарочито о инжењерском одсеку овог одељења.
Из пројекта буџета види, да је предвиђено два
секциона инжењера и инжењер чувар инструме-
ната и књижнице.

Не слаже се са предлогом буџетске коми-
сије. Секциони инжењери данас дају регулаци-
оне и нивелационе линије, надзиравају израду
и претрес калдрме и ништа више. За остале по-
словне постоји друго особље. Па ни ти се по-
слови не врше како треба. Да би се послови се-
кционих инжењера вршили како треба предлаже,
да се број секционих инжењера повећа са још
једним а да се изостави инжењер чувар инстру-
мената и књижнице, јер је исти апсолутно не-
потребан. Општина нема тако много инструме-
ната, да јој је за чување истих потребан нароч-
ити инжењер. То је лице непотребно тим пре
што сваки одељак има свога шефа, коме ће се
инструменти дотичног одељења предати на ру-
ковање, а овај их предавати такође на реверс
особљу коме су инструменти потребни.

Свако лице које прими инструменат на
употребу дужно је да о истом води старање и
за сваку повреду истог да одговара.

Што се тиче рада секционих инжењера,
треба поделити варош у три рејона и свакоме
од њих дати по један.

Варошке улице немају још све утврђене
осе, а које набављено за обележавање истих
још пре толико година и данас лежи у општ.
плацу код Текије. С тога би и тај посао ваљало
ставити у дужност секционим инжењерима у
њиховом рејону а дати им у помоћ по једног
помоћника подинжињера или геометра.

Одборник г. Тома Цинцар-Јанковић помаже
овај предлог одборника г. Смедеревца.

Заступник председника општине изјављује
да је особље грађев. одељење поднело извешће
о својим радовима; пристаје на овај предлог, али
с тим, да један од секционих инжењера уједно
буде и чувар инструмената и књижнице.

Позива заступника шефа грађев. одељења, да
изложи каквих инструмената општина има и је
ли потребно нарочито лице за чување истих.

Заступник шефа грађев. одељења излаже,
какве инструменте има општина, даље да они
представљају вредност од 12000 динара а сем
тога излаже и разлоге који су руководили гра-
ђев. одељење да предложи да се установи ово
ново звање инжењера чувара инструмената и
књижнице.

Одборник г. Тома Цинцар-Јанковић није за
ово звање сем са разлога које је изложио одбор-
ник г. Смедеревац и са разлога тога што би на
тај начин општина за чување имовине од 12000
дин. трошила годишње 4000 динара.

По саслушању тога и по прочитању наре-
дних позиција по особ, а и после потребних оба-
вештавања, — одбор је решио:

Да се у буџет трошарине београдске
општине за 1903 годину ставе и следећи
издаци:

II. Технички одсек

1. Плате

27. 3 секциона дипломирана ин- жињера	12000.—
28. 3 подинжињера	6600.—
29. На цртаче	6000.—
30. Шеф архитектонског одсека — дипломирани архитекта	5500.—
31. 1 дипломирани архитекта .	3600.—
32. 1 подархитекта	2000.—
33. На цртаче	5000.—
34. Шеф одсека канализације, кеја и антропо дипломи- рани	5500.—
35. На дипломиране инжењере	12000.—
36. На цртаче	6000.—
37. Шеф катастарског и регу- лационог одсека дипломи- рани	5500.—
38. Инжињер за регулацију вароши	8000.—
39. На геометре	7000.—
40. На цртаче	7000.—
41. Архивар	2500.—
42. Писар	1200.—
43. Практикант	1000.—
44. Фигуранти, послужитељи и надничари	24000.—
45. Комисије за осветљење и трамвај	7000.—
46. Референт за осветљење и трамвај	3000.—
47. 2. контрола јачине све- лости	3000.—
48. Надзорник и 18 путара	15000.—
49. На калдрмије	12000.—
50. На зидаре	3000.—

2. Потребне:

51. Материјал цртаћи, канце- лариски и књиге	10000.—
52. За инструменте и прибор	6000.—
53. За намештај	3000.—
54. За блузе и капе за фигу- ранте	1000.—
55. Одржање калдрме и дру- мова	100000.—
56. Грађење и оправка бу- прије и канала	20000.—

57. Осветљење вароши и Калимегдана 70000.—
 58. За парк на малом Калимегдану и пошумљавање 25000.—
 59. За ануитет зајма за подизање школских зграда 150000.—
 60. За уређење старог гробља 10000.—
 61. За израду степеница на Калимегдану 22000.—
 62. Насипање бара 50000.—
 63. За исплату дуга код Народне Банке 100000.—
 64. За исплату дуга кукурузног фонда управи фондова 20000.—
 65. За исплату дуга фонду болничком Д. Црнобарца 4500.—
 66. За исплату дуга Сиротињском фонду занатл. и трг. 6000.—
 67. За исплату дуга фонду Јоке Илић 6500.—
 68. За исплату дуга Министарству Просвете 3000.—
 69. Вишак прихода што преко расхода остаје у 291024.— динара да се употреби на извршење радова предвиђених чл. I. закона о варошкој трошарини у Београду, а у колико се на то не употреби, да се употреби на исплату дуга Народној Банци.

РЕДОВНИ САСТАНАК
27 новембра 1902 год.

Председавао заступник председника општине кмет г. Владимир Лацковић. Од одборника били: г. г. Д-р М. Радвановић, Тома Цинцар-Јанковић, М. О. Петровић, Б. С. Живковић, Св. Јанковић, Р. Драговић, А. Шток, Петар Новаковић, Дамњан Стојковић, Никола И. Димитријевић, К. Теодосијевић, Урош Благојевић, Јован Смедеревац, Љуба Дојчиновић, М. Штрбић, Дим. Наумовић, Ј. Константиновић, Лазар М. Матић, Д. Тадић, С. Авријел и Мих. М. Борђевић.

Деловој, Мих. М. Марјановић.

I

Прочитан је записник одлука седнице држане 22 новембра тек. године.

Одборник г. Тома Цинцар-Јанковић изјављује, да је у његовом говору о тантијема, који је држао у прошлој седници увет један став

који гласи: „да се на вино може наплатити много више трошарине доказ је и то, што му је један винарски трговац изјавио, да би општина дао за трошарину на вино 160000 динара и ако је она предвидела од тога прихода 150000 динара.“

Међу тим тај став треба да гласи: „општина до сада није имала више од 94000 динара од трошарине на вино. За 1903 годину она је предвидела приход од трошарине на вино у 150000 динара.“

„Тражио је обавештење зашто је толики приход за 1903 г. од трошарине на вино предвиђен, кад до сада никада од истог прихода није добивено више од 94000 динара, па га није добио. Један од винарских трговаца изјавио му је, да би општини дао за трошарину на вино за идућу годину до 160000 динара и ако је општина предвидела приход од тога у 150000 динара, што значи, да се на вино може наплатити много више трошарине него што је до сада наплаћивано годишње, само треба бити мајстор па не пропустити да каква количина вина не промакне без трошарине.“

Тражи да се у том смислу исправи прочитани записник.

Заступник председника општине изјављује, да је у прочитани записник стављено, кад је говорио у прошлој седници о секционим инжењерима, да је казао: „да је особље грађевинског одељења поднело извешће о својим радовима.“ Међу тим треба да стоји да је казао: „да је особљу грађевинског одељења наређено, да поднесе извешће о својим радовима за ову годину.“

Тражи да се прочитани записник у смислу изложеног исправи.

По саслушању тога, — одбор је решио:

Да се усвоји записник седнице држане 22. ов. м. са овим изменама и допунама, које су тражили одборник г. Тома Цинцар-Јанковић и заступник председника општине.

II

Одборник г. Тома Цинцар-Јанковић изјављује, да је буџетска комисија по његовом захтеву унела у расход буџета трошарине београдске општине за идућу годину издатке на оду-

престо оставити Драгутинову сину. Истина ово последње Јиречек не каже изречно, али се то да извести из његових речи.¹ Пошавши са таквом претпоставком, а имајући на уму да је неоправдана свака претпоставка која би личила на ону коју је изнео преводилац Пахимерове хронике, изнеће се друга која је много оправданија. Поставиће се питање да ли има каква било разлога претпоставити да се Драгутин побуну стога што је краљ Милутин хтео да престо остави своје сину Стевану.

Стеван је у то доба, као што је већ речено, управљао Зетом и имао титулу „краљ.“ — Само то што краљ Милутин даје Стевану једну своју област на управу, па нека то буде и сама Зета, не мора имати значајног утицаја на везе између краља Драгутина и краља Милутина, јер су — то је већ познато — чланови владалачке породице у старој српској краљевини обично имали своје области у којима су управљали и стога имали какву било титулу која

жеће дуга извесним установама и фондовима. Том приликом комисија је утврдила да се од сума у буџет за идућу годину на ту цел унесених издаје истим установама месечно једна дванаестина. Међу тим то није унесено у записник о буџету, где су исти издаци унесени.

С тога предлаже да се реши: да се од истих сума издаје дотичним установама и фондовима месечно једна дванаестина или тромесечно једна четвртина.

Заступник председника општине изјављује, да одбор кад је означене издатке ставио у буџет није унео услов о којем је реч. Међу тим ово што одборник г. Цинцар-Јанковић тражи односи се на извршење општинског буџета, што пак зависи од тога како буду падали општ. приходи, јер има месеци у којима исти утичу у касу у већим сумама, док има месеци у којима исти утичу у касу у мањим сумама.

Најзад ставиће овај предлог одборника г. Цинцар-Јанковића на дневни ред за идућу седницу па нека одбор донесе по истом своје решење.

По саслушању тога, — одбор је примио к знању ове изјаве одборника г. Цинцар-Јанковића и заступника председника општине.

III

Заступник председника општине захваљује одбору што је себи дао труда приликом решавања општ. буџета те је у сваку ствар улазио у детаљима, желећи да што више одговори својој тешкој дужности на корист општине и њених интереса. Томе су доказ дебате, које су живо вођене приликом решавања општ. буџета. Ну и ако то стоји ипак налази, да би општ. одбор могао и на други начин још више ући у општ. послове и помоћи општ. суду, да се све оно што се у њима нађе неподесно одклони и поправи. Од тога би зависило и правилно извршење општинског буџета за идућу годину, као и састављање истог за будуће године. Извршавањем општ. буџета на начин који ће сада предложити могло би се извидети на чему се у будуће и како може уштедити. Начин на који се то може постићи овај је: да се општински одбор по стручности подели у секције за свако општинско одељење и да свака секција у доти-

их обележава као васале краљеве. Али како било да су биле те титуле, опет титула „краљ“, како се Стеван у Зети називао, није могла нипошто значити престо васала, пошто је ту титулу имао и сам ондашњи српски владалац. И с тога је доста оправдана ова друга претпоставка о најближем поводу раздора између краља Драгутина и краља Милутина, која се састоји у томе што се може замислити да се тај повод наводи опет у поступку Милутинову у питању о наслеђу престола, који је он хтео обезбедити ни за кога другога већ за свога сина Стевана, коме је око 1293 године, оженивши га, предао Зету на управу са титулом краљевском (јамачно „млади краљ“, како се онда обично звао наследник престола). Истина ни за то, као ни против тога, нема непосредних доказа, али има посредних који ипак могу нешто да докажу.

На првом месту, као најјачи од тих посредних доказа, ваља споменути већ наведено место из повеље краља Милутина манастиру свете Богородице Ртачке од 15 марта 1305 године, где сам краљ Милутин уза се спомиње само Стевана, а не и Константина.¹ Да Милутин овде Сте-

¹ Mon. Serb. 67—68, (В. П. Руварац, Примедбе на чланак „Краљ Дечански“ П. С. Срећковића, „Вила“ 1868 стр. 468). Ваља скренути пажњу на то што је овај и овакав податак из године 1305, дакле шест година након

ПОДЛИСТАК

ЖИВОТ И ВЛАДАВИНА
СТЕВАНА ДЕЧАНСКОГА

НАПИСАО
МИЛОШ Л. ЗЕЧЕВИЋ

(5)

Изнесено је напред како о томе мисли латински преводилац Пахимерове историје, и показано је како мишљење преводичево не може да остане. Стога ће се овде разлог овоме потражити у другом печему.

Стога што Пахимер прича да је раздор између краља Драгутина и краља Милутина постао услед нечега што је стојало у вези са наслеђем престола, поћићемо од потпуно оправдане Јиречкове претпоставке: да је питање о наслеђу престола дало главни повод сукобу између краља Драгутина и краља Милутина,¹ и да се тај повод непосредно налази у томе што је Милутин нечим показао да се не мисли држати уговора који је при свом ступању на владу склопио са својим братом, тј. да не мисли после своје смрти

¹ „Die Veranlassung zu den Kämpfen zwischen den Nemanjiden scheint mir nur die Thronfolge gegeben zu haben.“ Archiv für slav. Philologie, Bd. XVII, (1895) p. 258.

чном одељењу буде саветодавац како да се дотични посао најкорисније по општину сврши. Ближи круг рада дотичне секције имао би се одредити решењем одбора којим би се исти у секције поделио.

Одборник г. Јован Смедеревач захваљује заступнику председника што је овај предлог учинио. Овај начин подесан је, да општ. одбор што више уђе у суштину општ. послова не само ради правилног извршења буџета за идућу годину и састављања буџета за будуће године него и ради изналазка погрешака и поправљања истих.

Наводи како је и сам са одборником г. Светозаром Јанковићем као чланови ужег одбора а за проучење предлога суда за одобрење накнадних кредита за ову годину наишао на много што шта, што се у општини може поправити.

Нада се да ће поправљање погрешака на овај начин бити корисно не само по општину но и по грађанство.

По саслушању тога, — одбор је решио:

Да се овај предлог заступника председника општине стави на дневни ред за идућу седницу.

IV

Одборник г. Др. Милан Радовановић моли одбор да га извини, што због послова службених није могао присуствовати седници одборској у којој је утврђен издатак на општ. санитет. Да је тој седници присуствовао он би тада учинио један по његовом мишљењу користан предлог, али и ако га тада није учинио налази да није доцне да га данас учини. Ствар је у овоме: често је немогуће доћи до лекарске помоћи ноћу са разних узрока, које ближе излаже. Томе је узрок и то што ноћна служба лекара није организована.

Да би грађанство могло ноћу увек добити лекарску помоћ предлаже да општина организује ноћну службу лекара на следећи начин: општина би установила ноћна дежурства лекара са извесним хонораром. Позвала би све београдске лекаре, који би били вољни да за одређени

вана поред себе помиње само за то што га је тада сматрао за свога наследника, доказано је раније, кад је била реч о законитости Стеванова рођења;¹ стога није потребно о томе наново говорити.

Стеван се 1293 године беше вратио из Татарске, где је био залога мира за српску краљевину. Он је свакојакo услед тога добио великога значаја како у очима властеле и свештенства, тако и у очима простог народа, који га је, јамачно, у духу ондашњег времена, сматрао својим највећим јунаком. То је могло дати повода краљу Милутину да Стевану, као већ чувеном краљевићу, а уз то и једином свом законитом сину, намени престо, а да прекрши уговор који је имао са својим братом краљем Драгутином. — Овај разлог, сам по себи, не може служити као доказ који би нешто несумњиво утврђивао; али ако се има на уму да је оно доба закон био у личној вољи владаоачевој, и да је сваки уговор дотле вредео докле се не дође до згодне прилике да се изигра, онда није неоправдано претпоставити да је краљ Милутин, руковођен својим осе-

женидбе Милутинове Симонидом, јер је и то један прилично јак доказ како је немогућа свака претпоставка која би личила на преводничеву. Свакојакo је немогуће претпоставити да се Милутин прво завађа са братом и жени нејаким дететом рад да од те жене добије законитог наследника, па да ипак шест година доцније за свога наследника сматра Стевана.

¹ Види стр. ове књиге.

хонорар ставе своје услуге општини на расположење. Општина би за плаћање хонорара ставила потребну суму у свој буџет. Лекари би добили потребне књижице са уникатима и дупликатима у које би уписивали коме су учинили услугу па уникате предавали општинском суду, који би од дотичног лица коме је услуга учињена ако исто није сиротног стања наплатио визиту у корист своје касе, а за сиромаше расходовао.

Како је скоро цео Београд везан телефоном то би се сваки коме је потребан лекар јавио дежурном лекару за помоћ, који би му је указао. Ови лекари не би имали права на другу какву награду сем овог хонорара. Ако одбор усвоји овај његов предлог у начелу формулисаће га детаљније.

По саслушању тога, — одбор је решио:

Да се овај предлог одборника г. Др. Радовановића стави на дневни ред за идућу седницу, а да га предлагач у споразуму са шефом општ. лекара формулишу у детаљима.

V

По прочитању акта одељака управе града Београда АБр. 10926, 10934, 10955, 10973, 10995 и 10996, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, — одбор је решио;

Да су му непознати: Милован Вујић, надничар, Јоца Стевић, пиљар, Раде Лупуровић, фијакерист и Катарина Жанић, удова; да је доброг владања и сиротног имовног стања: Јевта Томић, кафеџија и да је доброг владања и доброг имовног стања Милан Ст. Марковић, адвокат.

VI

Заступник председника износи одбору на мишљење молбе: Радована Ђорђевића, бив. терзије, Данице Ивановићке и Хенриха Лилера, професора, којима траже уверења о породичном односу.

По прочитању тих молби СТБр. 4317, 4318 и 4325, — одбор је изјавио мишљење:

Њањем, прекршио дату реч, и одлучио да краљевски престо остане у његовој породици. Најзад и природна тежња, да престо остане у његовој породици, могла је бити Милутину веома јак повод да свој уговор с Драгутином прекрши.

4. Из овога што је до сада речено може се видети да је семе раздора између краља Драгутина и краља Милутина посејао краљ Милутин још око 1293 године, прогласивши свога сина Стевана својим наследником. Остаје још да се потпуније објасни Милутинова женидба Симонидом, кад се не може примити дословце називање Григорина: да је Милутин узео Симониду у намери да са њоме стече пуноправног наследника. Та се женидба може објаснити још и ондашњим стањем веза између Драгутина и Милутина које су напред у главном протумачене.

Нема сумње да су између краља Драгутина и краља Милутина настали друкчији одношаји одмах после женидбе Стеванове и његова одласка за управника у Зету; јер, као што је већ споменуто, од тада не налазимо никака помена о везама између њих. Дотадашње су се пријатељске везе промениле у непријатељске, по свој прилици, те је један тражио начина да наново задобије своје право, а други — да се одбрани. Нема нигде спомена о каквој отвореној борби између краља Дра-

Да се молиоцима могу дати тражена уверења о породичном односу.

VII

По прочитању акта команданта VII београдске пуковске окружне команде ОВБр. 3621 и 3622, којима тражи да му се јави каквога су владања: Богосав Маричић и Милош Златић, олд. надничари, — одбор је изјавио:

Да су му именовани непознати и да му према томе није познато каквога су владања.

VIII

По прочитању акта команданта VII београдске пуковске окружне команде ОВБр 3625, којим тражи одлуку општинског одбора о томе: може ли Мијаило Јаковљевић, калфа јорганџијски, набавити и држати прописног јахаћег коња, — одбор је изјавио:

Да му није могуће одлучити: може ли именовани набавити и држати прописног јахаћег коња, јер се исти не води по књигама ове општине као њен грађанин нити је у истој општини у порез уведен. Према чему одбору београдске општине није познато његово имовно стање, нити је он надлежан нити има могућности да даје оцену о имовном стању лица, које није његов грађанин.

IX

По прочитању акта управе града Београда АБр. 10927, којим тражи мишљење општ. суда о томе: да ли треба примити у српско поданство Мирослава С. Ђорђевића, помоћника позлатарског по његовој молби, — одбор је изјавио:

Да му Мирослав С. Ђорђевић, позлатарски помоћник, није познат и да према таквом стању ствари не може дати мишљење, да ли да се исти прими у српско поданство или не.

X

По прочитању акта г. Владе Бошковића, олд. адв., пуномоћника Дим. Ђирковића, олд. трг.

гутина и краља Милутина, али су непријатељства свакојакo и трајала и расла непрестано. Иначе шта би друго могло руководити краља Милутина да заустави успешно ратовање своје војске у Македонији, да отпусти своју дотадашњу жену (па све и ако је незаконита), те да пружи руку слабоме цару Андронику II и да у њега запроси шестогодишњу Симониду, ако га на то приближење Византији није гонила каква невоља с друге стране?

На тај начин побуда Милутинова да се ожени Симонидом постаје појмљивија као год што сад и Пахимерове речи добијају јасан смисао: да је сроство краљево са византиским двором највише задрало у интересе краља Драгутина. Према свему овоме што је досад речено о побудама краља Милутина које су га руководиле да се приближи Византији, може се укратко овако рећи: *краљ је Милутин тежио да задобије у Андронику савезника који ће му помоћи да своју мисао: — да Стеван буде његовим наследником — потпуно оствари.*¹

Против тога, како прича Пахимер, Драгутин је одмах протествовао; али му протест тада није успео једно зато — што је Милутин добио потпоре из Цариграда, а друго што је положај краља Милутина

¹ Ово је и Јиречек тачно запазио, ако се само његове речи разумеју онако како је напред на ст. и нап. речено. Види још стр. и нап. ове књиге.

АБр. 10944, којим са разлога у истом изложеним нуди општину, да се по спору његовог властодавца против исте, због својине барака на пијаци зелени венац и накнаде и штете, изврши поравнање тако: да општина плати његовом властодавцу 13000 дин. са 6% интереса од 1. септембра 1892 године до исплате и 1066,60 динара на име таксе и трошкова, на које је плаћање општина осуђена пресудом првостеп. суда за вар. Београд од 29. октобра тек. године Бр. 37482, која није још извршеном постала, а да његов властодавац одустане од осталог тражења и не изјављује незадовољство против исте пресуде, као и по прочитању мишљења општ. заступника по истом предмету, и размотрењу односних акта, после потребног обавештења, — одбор је решио:

Да ужи одбор, у који да уђу заступник председника општине и одборници г. г. Јован Смедеревац, Димитрије Наумовић и Раденко Драговић ступи у погодбу са г. Ђирковићем и покуша да га приволе да пристане на поравнање по овоме спору под повољнијим условима за општину, јер поравнањем под понуђеним условима општина ништа не добија, већ би имала да плати на шта је осуђена, ако правним средствима против исте пресуде не би успела да ју обори, док је међу тим у питању, да ли ће тужилац правним средствима успети да изречену пресуду измени на још већу корист своју. Резултат који постигне ужи одбор, да се саопшти одбору ради коначне одлуке.

XI

Заступник председника општине извештава одбор, да према закону а пороти одбор треба да избере 80 грађана београдских за поротнике за варош Београд за 1903 годину и подноси одбору списак извесног броја београдских грађана, који имају све погодбе прописане за поротнике, који је општ. суд спремио и моли одбор да из истог избере горњи број поротника.

По саслушању тога, — одбор је решио:

у земљи после славних победа над Византијом био знатно ојачан.

5. Неуспевши да, одмах после Милутинове женидбе Симонидом, постигне своју намеру: да поврати силу дежевскоме уговору, краљ се Драгутин морао повући у своју земљу или напустивши за навек своје намере, или надајући се да ће доћи време када краљ Милутин неће тако чврсто стојати као што стајаше око 1301 године. И он је тако чекао све до почетка друге десетине XIV века, када се положај краља Милутина доиста уздрма, и када се против његове политике појави у земљи доста силан отпор и јако незадовољство. Тим се незадовољством користи краљ Драгутин и устаде на краља Милутина, а убрзо после тога појави се против свога оца и сам Стеван Дечански. Ово су најинтересантнији и најзначајнији догађаји у унутрашњој историји српске краљевине за владе краља Милутина, те ће се стога на овоме месту покушати да се на њих колико је могуће, баци што више светлости. О њима не дају довољно података ни савремени — ни домаћи, ни страни споменици — а у данашњој нашој историјској књижевности они су тек мимогред дотицани. Они нису данас довољно познати ни с погледом на време када су се догађали ни с погледом на узроке који су их

Да у 1903 годину буду поротници за варош Београд ови грађани београдски и то:

Аврам Караоглановић, трговац, Аврам М. Леви, мењач, Аврам Шокорац, пензионер, Алимпије Богић, пензионер, Андреја Грујић, пензионер, Андрија Костантинковић, трг., Аћим Бошковић, каф., Бенцион Були, банкар, Биљан Вуковић, каф., Биња Нахум, трговац, Благоје Спасић, трговац, Богосав Марјановић, кафеџија, Божа Миловановић, трговац, Бранислав Ј. Јовановић, трговац, Будимир Раденковић, трговац, Васа Лазаревић, кафеџија, Васа К. Миљковић, приватијер, Васа С. Петковић, бакалин, Велимир Табаковић, трговац, Влајко Димитријевић, илиџар, Владимир Ристић, бакалин, Вуле Бојовић, бакалин, Гавра Бркић, трговац, Гавра Раденковић, трговац, Глиша Т. Андрејевић, бакалин, Дамњан Димитријевић, бив. кафеџија, Димитрије Вељковић, бакалин, Димитрије Димитријевић, пензионер, Димитрије Живадиновић, трговац-књиџар, Димитрије Ш. Јовановић, бакалин, Димитрије Качаник, трговац, Димитрије Мерџановић, обућар, Димитрије Мирковић, трговац, Димитрије Ђирковић, трговац, Драгутин Гавриловић, трговац, Драгутин М. Настић, трговац, Дума Ђ. Деда, кафеџија, Ђорђе Богдановић, хотелијер, Ђорђе Стејин, пензионер, Евгеније М. Чоловић, бакалин, Живко Богдановић, трговац, Живко Леонович, трговац, Живко Петровић, мењач, Живко Тодоровић, магазиџија, Живојин Рајковић, књиџар, Иван Зечевић, пензионер, Иван Трпковић, кафеџија, Игњат Даничић, трговац — књиџар, Илија Зарић, пензионер, Илија М. Јовичић, винарски трговац, Илија В. Ристић, сапунџија, Илија Ђирић, пензионер, Јеврем Рајић, пензионер, Јевта Лаковић, трговац, Јеремија Миливојевић, трговац, Јован С. Антонијевић, златар. Јован Живковић, бакалин, Јован П. Јовановић, трговац, Јован Маричић, трговац, Јован Б. Мицковић, бакалин, Јован Не-

створили. Стога ће се о свему томе овде нарочито говорити.

Од 1301 па до 1313 године нема помена ни о каквим везама између краља Драгутина и краља Милутина. Те године има помена о буни Драгутиновој против Милутина. У родослову се о томе прича на два места и то неједнако. У биографији краља Драгутина прича се о неким везама између та два брата, али када би се узео на ум ток писања, могло би се учинити да су они још ако не у пријатељским везама, а оно не ни у таким да би се могле назвати непријатељским. Тамо се каже: „Док је игуман (доцније архиепископ) Данило живео у Хиландару, посла по њега побожни краљ Стеван Урош, брат овоме побожном краљу Стевану (Драгутину), поручивши му у писму љубазно: „Господине мој и оче, молим ти се у име божје, похитај и дођи к нама са свима светогорским калуђерима“. — Кад ово чу овај преосвештени мој господин, оде му брзо. И кад је дошао у место под градом славним Скопљем, на реци Велику¹ веома се обрадова краљ овоме преосве-

¹ Велика је притока реке Треске која се улива у Вардар јужно од Скопља (в. Цвијић: „Von hier (од Кичева), ritt ich in das Flussgebiet der Velika, welches Pozeč heisst.“ Forschungsreisen auf der Balkanhalbinsel. Zeitschrift der Gesellschaft für Erdkunde zu Berlin. 1902 № 3, р. 209). Јамачно се у доба Милутиново и Треска звала Великом.

дељковић, трговац, Јован Павловић, пензионер, Јован Сремац, лимар, Јосиф С. Јовановић, бив. трговац, Јосиф Матковић, трговац, Јосиф Д. Русо, мењач, Јоца Илић, воскар, Коста Дукић, абација, Коста Т. Ђорђевић, баруџија, Коста Марковић, трговац, Коста В. Недељковић, магазиџија, Коста Ст. Павловић, пензионер, Карло Сабо, кожарски трговац, Коста Кондић, пензионер, Крста Поповић, кафеџија, Лазар Вучковић, столар, Лазар Калмић, трговац, Лазар Радоичић, јорганџија, Лазар Тодоровић, приватијер и Леонида Соларевић, пензионер.

XII

Заступник председника општине извештава одбор да је на дневном реду избор присутника при ислеђивању кривични дела у 1903 години.

По саслушању тога и по прочитању извешта статистичког одељења АБр. 11047, одбор је решио:

Да у 1903 години буду ова лица присутници при ислеђивању кривичних дела: и то:

I. За кварт варошки: Илија Пајић, бакалин, Љуба Гачанић, кафеџија, Влајко Ђирковић, трговац, Недељко Матковић, трговац, Светозар Ђорђевић, воскар, Тома Томић, кафеџија, Чедомир С. Давидовић, трговац, Андреја Јовановић, берберин, Коста Станисављевић, бравар, Ставра Петровић, кафеџија, Радомир Рашковић, фабрикант бонбона, Мата Туфекџић, кројач.

II. За кварт врачарски: Сава Милинковић, трговац, Живко Матић, бакалин, Трајко Стојковић, кафеџија, Тодор Михаиловић, кафеџија, Танасије Лазић, опанчар, Димитрије Здравковић, бакалин, Бошко Митровић, кафеџија, Коста Н. Јанковић, бакалин, Крста Радосављевић, кафеџија, Крста Димитријевић, бакалин, Сима Р. Миљковић, бакалин, Гавра Кнежевић, бакалин.

III. За кварт дорђолски: Риста Петровић, кафеџија, Добривоје Мирковић, бра-

штеном и његову друштву (и њлико сѣбору њго); и после дугог разговора са њим, посла га предрагом свом брату Стевану ради неких послова (њликошпрѣдлежештих њмоу работах). Кад је овај преосвештени приспео у славни град Дабрац у земљи Срему, заједно са свима изабраним калуђерима светогорским, и кад је за његов долазак дознао побожни краљ Стеван, обрадова се веома — као да му се догодила нека неисказана радост. И ту се њих двојица издвојише на само (и тоу сѣдоше — шдѣша — особњо), и овај преосвештени исказа му поруке брата његова. И тако све сврши по вољи и жељи његовој (Милутиновој), ради чега беше послан, те овај краљ (Драгутин) провеселив се и духовно и телесно са овим преосвештеним и са свом његовом дружином (и сѣ вѣсьмѣ сѣбором њго), и обдари га многим и одборним даровима — многим златом и свештеним одеждама. Тако и супруга његова, побожна краљица Катарина и чеда њена и сва властела обдарише многим даровима овога преосвештенога као владику (њлико по достојанију светителю). Сем тога побожни краљ Стеван узе са своје трпезе златан панагијар украшен бисером и драгим камењем и даде му рекавши: „Ово ти дајем као пријатељско уздарје да ме се сећаш.“ И још много што шта од потребе даде овоме преосвеште-

вар, Настас Ристић, кафеџија, Богосав Поповић, берберин, Душан Петровић, кафеџија, Јован Н. Костандиновић, бакалин, Риста Димитријевић, кафеџија, Мијаило Ђорђевић, кафеџија, Мијаило Милошевић, месар, Милан Николић, кафеџија, Владислав К. Петровић, бакалин, и Јеврем Величковић, кафеџија.

IV. За квартал палилулки: Војислав Стојиљковић, бакалин, Милан Максимовић, кафеџија, Тадија Николић, приватијер, Радован А. Лукић, бакалин, Раја Првуловић приватијер, Петар Тодоровић, кафеџија, Сергије Димитријевић, кафеџија, Димитрије Антоновић, кафеџија, Милан Стојковић, пензионер, Стеван Мићовић, бакалин, Коста Антић, пензионер и Сава А. Нешић, кафеџија.

V. За квартал савањалски: Јован Поповић, кафеџија, Димитрије Ђорђевић, лимар, Сретен Ристић, кафеџија, Милош Грујичић, бакалин, Јевта Вукаловић, кафеџија, Војислав Мирић, бакалин, Јован К. Јовановић, бакалин, Александар Атић, бакалин, Петар Ђурић, магација, Никола Ковачевић, магација, Милан Пјевчевић, комисионер и Стеван Ђукић, трговац.

VI. За квартал теразијски: Божа Сионовић, кафеџија, Риста Васиљевић, кафеџија, Јаков Д. Медина мењач, Јанаћко Ђорђевић, кафеџија, Коста Николић, бакалин, Трифун Симић, пушкар, Божа Ђ. Божић, трговац, Стеван Мијалковић, сарач, Данило Костић, пиљар, Тодор Трифуновић, сарач, Станоје Живковић, фабрикант и Нићифор Миленковић, трговац.

VII. За срез врачарски: Матеја Матић, бив. сарач, Ставра Јовановић, бакалин, Вујица Обрадиновић, бакалин, Илија Шкољевић, бакалин, Јован Ђуровић, бив. кафеџија, Тодор Тодоровић, бакалин, Ташко Петковић, рентијер, Гавра Биволаревић, рентијер, Андра Деретић, кафеџија, Коста Грујић, лебар, Мита Деликладић, берберин, Дамњан Ђорђевић, пиљар, Јеврем Васовић, бакалин, Сава Вељановић, лебар,

Петра Тодоровић, бив. кафеџија, Јова Стојковић, пекар, Наум Младеновић, бакалин, Деспот Бињић, бакалин, Недељко Стојановић, дрвар и Чедомир, Лукић, кафеџија.

XIII

По прочитању извешћа економног одељења АБр. 10893 о државној ужој лицитацији за издавање под закуп општинског земљишта постојећег на Врачару испод војног сењака одбор је решио:

Да се општинско земљиште на Врачару испод војног сењака изда под закуп Димитрију Грујићу, олд. месару, по годишњу закупну цену од осам стотина динара и педесет пара динарских, за време од првог Јануара 1903 године па до првог Јануара хиљаду девет стотина шесте године а под прописаним погодбама.

XIV

По прочитању извешћа економног одељења АБр. 10820, о државној лицитацији за издавање под закуп општинског земљишта постојећег на дунавском крају испод старе ботаничке баште као и по прочитању понуде Димитрија Грујића, месара, досадањег закупца КАбр. 10820 којом нуди општини досадању цену за исто земљиште за време од 1 Јануара 1903 па до 1 Јануара 1906 године под досадањим погодбама, — одбор је решио:

Да се ова понуда одбаци, а да се за издавање под закуп овог општин. добра држи понова лицитација.

XV

По прочитању акта словенског клуба АБр. 11091, — одбор је решио:

Да се из општинске касе на терет партије број 120 расхода буџета I за ову годину изда словенском клубу пет стотина динара на име помоћи за покриће трошкова које је учинио на дочек повећег броја посланика Народног Собрања из Софије, који су пре неколико дана посетили Београд.

XVI

По прочитању молби: г. Владимира Цонића, шефа царинске Управе АБр. 9982, Марине Станковић, АБр. 9984 и Драгутина Н. Петровића, председника апелације све због регулације светогорске улице, као и извешћа грађевинског одељења АБр. 10770, 10771 и 10772 по истим молбама, — одбор је решио:

Да се ове молбе у начелу усвоје, а да се земљишта, која се молиоцима имају одузети, за регулацију светогорске улице процене, сходно пропису грађевинског закона за варош Београд, пошто одбор не може пристати на понуђене цене, јер су исте одвећ велике, па процене сопственицима и одбору саопште.

XVII

По прочитању акта Управе града Београда: АБр. 10279, 10280, 11017 и 11019 по предметима експропријације имања: Ристе Гроздановића, зидара, Алексе Новаковића адвоката, К. М. Шоње, фабриканта, Давида Алкалаја, адвоката, АБр. 10271, 10272, 10273, 10274, 10277, 11016, 11020 и 11021 по предметима арондисања земљишта регулационог фонда имањима: Јована С. Петковића економа, Јелисавете жене Алексе Катанића, олд. пиљара, Аранђела Илића, економа, Др. Љубомира Кујунџића, секретара првостепеног суда, Петра С. Крстића, бив. кафеџије, Јована Гавриловића, патролције и Јована Крике, столара, АБр. 10281, 11016 и 11018, по предметима експропријација и арондисања имања ма И. Параноса, Браће Поповић, — одбор је решио:

Да ужи одбор у који да уђу заступник председника општине и одборници г. г. Јован Смедерерац, Светозар Јанковић и Тома-Цинцар Јанковић ступе у споразум о цени односно погодбе у смислу предњих напомена Управе града Београда па о резултату поднесе извешће одбору.

XVIII

Прочитан је акт Господина Министра грађевина Гбр. 3633, којим шаље општ. суду на упо-

номе; и које му добре своје дарова, на којима ће доспети до Свете горе где живљаше; тако исто и све калуђере из Свете горе који с њиме беху обдари и ако се они томе противљаху... И потом се растеде овај господин мој преосвештени архијепископ Данило, и пође превисокоме краљу Стевану Урошу, јер беше све свршио онако како је он желео. Нађе га на Овчем пољу, и ту предаде писма од брата његова, и рече му шта је имао.¹

По овоме причању, као што је већ речено, не може се на први поглед знати, ради чега је Милутин слао Данила Драгутину, али само оно што он поручује Данилу да му похита и то са „свима светогорским калуђерима“, крије иза себе мисао да му се од стране краља Драгутина спрема нека невоља или бар да га је тамо упућивала нека особита потреба. Та се мисао јасније истиче на другом месту у родослову, и ту у биографији архијепископа Данила. Тамо се прича: „После неког времена догоди се велика невоља побожноме краљу Урошу (Милутину) јер се беше на њ подигао брат његов краљ Стеван од сремске земље са великом силом (св силама многими), хотећи да му одузме престо и да га преда сину своје Урошицу. И беше му велика не-

воља, јер сва властела његова беше одустала од њега, и не имајаше никога на кога би се могао поуздати. Но највећма се беше забринуо о славном манастиру светог Стевана у Бањској; јер у њему беше скупио много благо, т. ј. све своје имање, и не могаше наћи тако човека коме би могао поверити тако место са оним што је у њему (св достојнијем њго). Те се године преставио јепископ тога места. И сетивши се овога господина мојега, стаде му поручивати: „Господине мој и оче, кога сам од увек љубио од срца, похитај и дођи к нама...“ И даље се прича како је Данило дошао у Србију и како га је Милутин поставио за јепископа у Бањској, па се наставља: „Сам се пак (Милутин) подиже и пође на рат против свога брата, и ако то није хтео. Сва знатна властела беху му се одметнула; али бог, који је једини што чини милост хиљадама, указа и овоме побожноме неочекивану помоћ. Те године кад му беше невоља дођоше и предадоше му се многи војници турски и татарски. Са њима пође да одбије насиље оних који га нападаху, и сврши све добро божјом помоћу.“¹

Сем овога што је о покрету краља Драгутина наведено из родослова, немани

у нашим ни у страним изворима више података. О ближим узроцима пак овога покрета најлакше је размишљати кад се упознамо са догађајима који су се одмах након Драгутинова покрета десили, а то је буна Милутинова сина Стевана Дечанскога.

У родослову се о томе овако прича: „Пошто је Стеван дуго живео у Зети са својом властелом, ови зломисленици, ђаволом наведени, углавине лукаве савете, и уључивши згодан час, приђоше овоме побожноме и љубљеноме сину побожнога краља Уроша и ласкавим речима одвратише га од љубави према његову родитељу, говорећи му: „Приличи ти да узмеш престо од свога оца, а ево ми ћемо те сви помоћи да се испуни воља твоја; а ако нас не послушаш ми се нећемо називати твојима.“ И тако дуго наговарајући га, најпосле и постигоше оно што су хтели. И овај син његов љубљени окрену срце своје на превару и не хтеде послушати речи свога родитеља који га је васпитао у благоверију и чистоти и научио шта је права љубав. И стаде се доиста носити мишљу да отме престо од свога оца, те после великих нереда, који насташе међу њима (међу Милутином и Стеваном), стаде (Стеван) великаше овога високога краља примамљивати лукавим речима, да оставе свога господара и да приђу к њему. Тако је и било. Многи се преварише и одсту-

¹ Данило, Жив. Краљева, стр. 44—45.

¹ Дан. Животи, 357, 359.

требу план одобрене измене регулације града Београда на уласку из Коларчеве улице на Позоришни трг, као и акт грађевинског оделења АБр. 10896, којим спроводи општ. суду поменути акт Г. Министра грађевина.

Одборник г. Јован Смедеревач предлаже да се исти акт прими к знању јер држи да је за Београд корисније извршити ову регулацију како је одобрено од г. Министра. Излаже за то разлоге.

Одборник г. Раденко Драговић, не дели мишљење предговорника са разлога које излаже и предлаже, да се умоли Господин Министар Грађевина, да одобри регулацију ове улице онако како му је предложена актом општинског суда од 24. октобра тек. године Гбр. 3259 а у смислу решења општинског одбора од 21 октобра тек. године АБр. 9717.

Пошто се нико више није јавио за реч то је заступник председника општине ставио на решење овај предмет.

После поименичног гласања одбор је са 15 против 5 гласова: против гласали одборници г. г. Милан О. Петровић, Дим. Наумовић, Јанаћ Константиновић, Лазар Матић, Дим. Тадић: уздржао се од гласања одборник Јован Смедеревач решио:

Да се умоли Господин Министар грађевина да изволи одобрити регулацију ове улице онако како му је предложена актом општ. суда од 24. октобра тек. године Гбр. 3259 а у смислу решења одбора од 21. октобра тек. године АБр. 9717.

РЕДОВНИ САСТАНАК

2. децембра 1902 год.

Председавао заступник председника општине кмет г. Влад. Лацковић. Од одборника били г. г. Дамњан Стојковић, Никола И. Димитријевић, Р. Драговић, Петар Новаковић, С. Авријел, Т. Ц.-Јанковић, Св. Јанковић, М. М. Борђевић, Милан Димић, Љуба Дојчиновић, Борђе Н. Петроваћ, Др. М. Радовановић, К. Теодосијевић, Др. М. Леко, Урош Благојевић, Богоје Јовановић, М. Штрбић, Б. С. Живковић, Коста Др. Ризвић, Лазар М. Матић, Милош Валожич и Милован Миленковић.

Деловођ, Мих. М. Марјановић.

I

Прочитан је записник одлука седнице држане двадесет седмог новембра тек. године и

пише од овога побожнога краља (Милутина) и приђоше сину његовом. Кад је побожни краљ Урош видео такав поступак свога сина, стаде га прво називати кротким и слатким речима да му дође. Овај не узе на ум његове речи, него се напротив стаде још горе бунити на свога родитеља. И кад овај господин мој виде да овај (Стеван) неће да одустане од својих намера, скупивши војску, оде у Зету, у државу свога сина. А кад овај виде да му је отац дошао, пребегне с ону страну реке Бојане. Овај превисоки краљ, шаљући му богоразумне речи којима би га могао привести на своју руку, овако му говораше: „Мило и драго чедо моје, ја те зовем а ти ми се не одазиваш! У тузи мислим да си близу мене, — пружам руке а тебе нема! Ослепићу од многих суза, а љута жалост — што си ме оставио — пара ми срце, и раздиру ме силни уздицаји! То ли учини, чедо моје, чему се не надах од тебе? Та дођи, драги сине мој, да се утеши старост моја!“ — И многим таким речима склони га да дође, те — пошто се много разговарао с родитељем с воде — припаде ногама његовим говорехи: „Сагрехих, оче, према теби!“ — И овај га побожни краљ прими и пољуби, али је у себи овако говорио: „Ето видим да сам доспео у дубоку старост, а видим да ћу и доцније имати мука

примљен са следећом изменом и допуном: у решењу Књ. Бр. 949. под насловом II за кварт врачарски наместо речи „Коста Н Јанковић, бакалин“ да се ставе речи: Стеван Павловић трговац.

У решењу Књ. Бр. 948. место речи Коста Марковић трговац, да се ставе речи Коста М. Николић, апотекар.

II

Заступник председника општине пре него би дао реч одборнику г. Др Марку Леку, који је тражио хоће по дужности да учини одбору једно саопштење

Ствар је у овоме: Пошто су наступили нагло дани јаке хладноће размишљао је како да општинској сиротињи што брже и што боље помогне у најнужнијим потребама: у огреву и и топлој хаљини. Разговарао је о томе и са извесним виђеним грађанима, па су дошли на ту мисао, да се то учини по угледу како се то ради у страном свету.

Као грађанин београдски позвао је данас пре подне у општ. суд извештај број виђених београдских грађана на конференцију и саветовање о оном што је напред изложио. Томе његовом позиву одазвао се је већи број грађана и они су одлучили, да се по угледу како се то ради у страном свету, за намиривање сиротиње у топлој храни образују три кујне и то: једна у кафани преко пута Краљеве пиваре у босајској улици, друга у кафани код Енглеске Краљице на Врачару и трећа на дунавском крају у кафани код беле лађе. Да се у тим кујнама кува за ручак и вечеру оној сиротињи која има сиротињске књижице и издаје врућа чорба са парчетом меса и потребном количином хлеба, а да се за огрев истој сиротињи разносе на општ. колима дрва. Издаци на то да се чине из прилога добрих људи. За купљење прилога и вођење надзора над тим кујнама изабрати су нарочити одбори за цео Београд по квартама. Ну како се ти прилози не могу моментално прикупити, ма да су се поједини грађани већ уписали као приложници истог дана за суму од 900 динара а сем тога, ако се сиротињи хоће помоћи то јој се треба

и невоље од овога свога сина, ако га оставим у слободи.“ И кад се с многим својим великашима договарао, ови му рекоше: „Благочастиви краљу, добро си смислио.“ И он одмах заповеди да му вежу сина и да га окују, па га одведоше у славни град Скопље. Затим, док је (Стеван) још био у Скопљу, посла овај побожни краљ неколико својих поверљивих људи који га ухватише и ослепише.¹

6. Да би узрочно тумачење ових догађаја било што поузданије, потребно је, поред наведених појединости, на првом месту одредити што је могуће тачније време кад су се дешавали, јер у изворима за те догађаје то није ни приближно назначено.

Све до појаве Јиречкова реферата на Новаковићеву књигу „Срби и Турци XIV и XV века“, мислило се и писало да се буна Стевана Дечанскога десила пре буне краља Драгутина: Стеван је против свога оца устао 1310, а Драгутин против свога брата 1312 године. Тако је време био утврдио г. Љ. Ковачевић у низу својих расправа које је штампао у трећој књизи „Годишњице“.² Јиречек пак у своме по-

¹ Дан., Животи краљева, стр. 124—126.

² Љ. Ковачевић, Неколико хронолошких исправа у српској историји. „Годишњица“ III, (1879) стр. 356—446. У двама између ових расправа, под именом „Које се године дигао против оца Стевана Урош III Дечански?“ и „Кад је Стеван Драгутин покушао да отме

помоћи одмах за време одвој хладних дана, мислио је да би општина за издржавање тих кујни и давање дрва у прво време док се прилози не покупе требала да стави на ту цел суму од 4000 динара, колико ће се до конца ове године уштедети на буџетској партији на сиротињу. Налази да би послуга и прибори на исте кујне стали врло мало, јер би се на ту цел добили казани од војске.

Износићи то одбору моли га да о томе проговори и размисли, па ако нађе да је изложено умесно и одобри га с тим, да се на наведену цел утроши поменута уштеда.

Одборник г. Светозар Јанковић што се тиче помоћи у дрвима налази, да би је ваљало одмах учинити, а што се тиче кујни налази, да је то за сада неостварљиво, али да би се могао учинити покушај о наступајућим божићним празницима.

Заступник председника налази да неће било згорега покушати одмах остварење истих кујни а не чекати на празнике.

Одборник г. Тома Цинцар-Јанковић изјављује да је лепо бити хуман. Захваљује покретачима ове идеје на заузимању за сиротињу. Сажалева што се о томе није раније водило рачуна и извидело како се то ради на страни, па то применити на наше прилике, али поред све добре воље покретача ове идеје ипак налази да ова ствар није довољно проучена и да се као што покретачи замишљају не може остварити оно што се на кујне односи. Што се тиче дрва за огрев ваља их и што пре издати и то правој сиротињи по списку, па исти публиковати.

Могла би се још и оденути сиротна деца, јер је и то прека потреба.

Одборник г. Соломон Авријел је за мишљење заступника председника општине. Да се бар покуша за један месец дана па ако се даље не могадне издржати онда одустати.

Одборник г. Раденко Драговић је за то, да се сиротињи притекне у помоћ у новцу. Ранијих година покушало се да се помоћ изда у дрвима па се није успело. Био је сам очевидца, како се радило и да се није могло постићи што се је желело. Даље излаже, да овај који се не буде

менутом реферату на Новаковићеву књигу изнесе податак из којих се јасно види не само да буна Стеванова није била 1310 године, него да је била и после покушаја краља Драгутина да од свога брата отме краљевски престо.¹

Пошто су, као што ће се мало даље видети, временске везе између ова два догађаја од веома великог значаја за опште тумачење њихово, на овоме ће се месту опет нарочито говорити о овоме питању.

Ковачевић је извео да је завада између краља Драгутина и краља Милу-

краљевску власт од брата Милутина?“ расправљао је Ковачевић о питању о коме је овде реч. Расправљајући о години Драгутинова устанка, дошао је тада био до закључка „да су се браћа завадила 1312“ године. Доцније пак расправљајући о питању „Кад је умро краљ Стеван Урош II Милутин?“ изменио је овај свој закључак и ставио Драгутинов устанак у 1313 годину („Отаџбина“ књ. XII, 1883, стр. 516, нап. 13). После расправе Ковачевићеве, о времену кад је краљ Драгутин покушао да отме престо од свога брата краља Драгутина и када се Стеван побунио, расправљали су још неки писци, али то је било махом понављање онога што је Ковачевић навео и онога до чега је он дошао. (Љ. Андрејевић, Српски краљевски престо и питање о његовом наследству од оставке краља Стевана Драгутина до победе краља Стевана Уроша III над краљем Владиславом. Београд 1898, стр. 59—64; и К. Н. Костић и Ф. Ар. Станојевић, Краљ Стеван Драгутин. Београд 1899, стр. 177). Ваља само напоменути да К. Н. Костић и Ф. Ар. Станојевић радећи свој видовдански темат „Краљ Стеван Драгутин“ (1899), нису знали за накнадно мишљење г. Ковачевића, те пишу „да је буна краља Драгутина била 1312 године“ (на стр. 151).

¹ Овај Јиречков реферат, који је уосталом и раније спомињан штампан је у Јагићеву архиву за словен. филологију (Archiv für slav. Philologie, Bd. XVII, 1895 стр. 254—265).

хтео помоћи готовим новцем неће се помоћи ни помоћи у природи. Лепо је помоћи сиротињи сада у овако хладним данима кад је поред тога и посао престао, али није за помагање на начин како је изнео заступник председника општине.

Одборник г. Божја Живковић не дели мишљење предговорника сем заступника председника општине, налази да они улазе у детаље овог предмета, док међутим исти треба решити начелно.

Кад су племенити људи држали за решење овог предмета конференцију и одлучили оно што нам је саопштено и кад су неки од њих већ уписали своје прилоге а други примили на себе ту тешку дужност да скупљају прилоге на то и да надзиравају над кујнама онда је овде питање да ли да и општина приступи тим људима у помоћ са оних 4000 динара уштеде. Налази да би општина требала ових 4000 дин. уштеде жртвовати на овај покушај и ставити их на расположење овим племенитим људима на наведену цел.

Одборник г. Коста Ризник, из говора предговорника није начисто с тим: да ли ће ове кујне бити општинска установа или се исте имају установити приватном иницијативом друштва племенитих добрих људи. Ако је ово друго, онда никог неће бити који би био против тога с тим да општина над тим кујнама води надзор.

Заступник председника општине излаже понова на који се начин дошло до ове идеје.

(Свршиће се)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Дошао на дужност. Г. Драгутин Сињић, кмет београдске општине, који је неко време био слаб оздравио је и од 7 ов. м. долази на дужност.

Одбор општински у седницама својим држаним 3. и 7. ов. м. посвршавао је ове послове и то у седници од 3. ов. м.:

примио је записник прошлог састанка; по предлогу одборника г. Јована Смедеревца решио је, да се пита господин министар грађевина: ко ће да плати оправку

тина била 1313 године. Овоме Ковачевићеву резултату треба само још нешто додати. Ослањајући се на речи архијепскопа Никодима: да је био у Цариграду по жељи и краља Драгутина и краља Милутина (извољениемъ обою братоу) у време које овако одређује: „...тогда царству правоверному цару кир Андронику дуче Ангелу Комнену Палеологу и сину јего цару кир Михаилу и внуку јего цару кир Андронику, правешту же претол вселенскиј патријарху царја град кир Нифону, тгда же ту сушту и патријарху светаго града Иерусалима кир Атанасију и антиохијском патријарху“, Ковачевић мисли да је Никодим могао затећи у Цариграду патријархе јерусалимског и антиохијског само онда када је патријаршијски престо био попуњен Нифоном.¹ Ако је истина, а по свему излази да јесте, да је Никодим био у Цариграду онда када су патријарси били на окупу ради избора новог васељенског патријарха, онда је то најјачи доказ да је завада између краља Драгутина и краља Милутина била раније; а то с тога што је сасвим природно да Никодим по пристанку оба брата може ићи у Цариград само тако ако су се браћа претходно у чему било спо-

калдрме, која је услед постављања телефонских каблова покварена;

решио је, да се у идућу недељу одржи конференција одборских секција;

издао је уверења о владању и имовном стању извесних лица по тражењу иследних власти и тражена уверења о породичном односу;

изјавио је мишљење, да се по молбама Стевана Ајзеле, молера и Сретена Поповића, црквењака, којима су тражили код надлежне власти први, да се прими за српског поланика, а други, да му се изда заштитно уверење, — да се молиоцима може по молбама учинити, ако томе не стоје на путу друге какве законске сметње:

решио је, да се уступи Страшмиру Гемовићу, овд. штампару, и то: 1000 комада бланкета „извештаја о пријему новца“ за благајницу за цену од 12,50 динара; 3000 комада бланкета за кланично одељење за цену од 32,50 динара; 1000 комада бланкета „извештаја за водовод“ за цену од 12 динара и 500 бланкета „регрутних листова“ и 5000 комада позива за војно одељење за цену од 26 динара;

решио је, да се општинско земљиште на Дунаву испод старе ботаничке баште изда под закуп г. Димитрију Грујићу, овд. месару, за време од 1 јануара овепа до 1 јануара 1906 године а за годишњу цену од 156 динара; да се право наплате таксе за продају бозе у рејону и атару београдске општине уступи под закуп овдашњем бозацијском еснафу за време од 1 јануара ове па до 1 јануара 1906 године по годишњу закупну цену од 3201 динара; да се за издавање под закуп земљишта регулационог фонда постојећег на Савинцу до имања Влајка Каленића, држи понова лицитација под условом да закуп има престати ако се и кад се исто земљиште употреби за подизање зграде за основну школу на Савинцу; по предмету држане лицитације за издавање под закуп права узимања бобичавих свиња са општ. кланица

за прављење сапуна, да се позове и хемијско-техничко друштво, да, ако хоће, даде цену, па да општински суд решењем својим уступи ово право ономе, који је дао највећу цену;

у одбор за експроприсање земљишта г. Борђа Панђеле, овд. трг. заузетог за кланичну пругу одредио је одборнике г. г. Љубу Дојчиновића, Милана Димића, Перу Новаковића и Лазара М. Матића;

прешао је на дневни ред преко предлога грађев. одељења за калдрмисање охридске улице;

решио је, да се у 1903 години поред буџетом предвиђених општинских послова изврше и следећи општински послови:

I

а., Претресе стара коцкаста калдрма у улицама и то: Чарапићевој, Краљевом тргу, Узун Мирковој и Југ Богдановој улици;

б., Претресе обична калдрма од ломљеног камена у улицама: Скопљанској, Господар Јевремовој од Кнегиње Љубице до Капетан Мишине, Царице Милице од Космајске до Бранкове, Космајској, Кнегиње Љубице од Чарапићеве до Страхињића Бана, Капетан Мишиној од Југовића до Страхињића Бана, Травничкој, Југовића, Ратарској од Мајор-Мишине до краја, Цетињској и Босанској од Балканске до Милоша Великог.

Овај претрес да се изврши ако сопственици имања у тим улицама даду изјаве, да неће да траже од општине накнаду штете ако се иста евентуално нивелисањем тих улица нанесе њиховим имањима у овим улицама постојећим, а ако сопственици имања у улицама Космајској, Кнегиње Љубице од Чарапићеве до Страхињића Бана, Капетан Мишиној од Југовића до Страхињића Бана, Југовића, Ратарској од Мајор Илићеве до краја, Цетињској и Босанској од Босанске до Милоша Великог, не хтедну дати ове изјаве, онда да се калдрма у истим ули-

разумели, а нема смисла замишљати да су се завадили по одласку Никодимову. Дакле Никодим је ишао у Цариград после заваде између краља Драгутина и краља Милутина. А према овоме, и с обзиром на остала факта која је Ковачевић у поменутој својој расправи изнео, може се скоро као сасвим поуздано узети да се краљ Драгутин подигао у самом почетку 1313 године.

Овим је, може се као поуздано држати, време Драгутинове буне најприближније тачно утврђено. Да видимо сада када се Стеван побунио против свога оца.

Имајући на уму податке које је Јиречек о Стевану изнео у поменутом свом реферату на Новаковићеву књигу „Срби и Турци“, о томе је прилично тачно расправљао Љ. Андрејевић у својој расправи „Српски кваљевски престо итд.“ Пажљивим проматрањем података дошао је Анерејевић до закључка који је исказао овако: „Стеванова је буна дотле била у међувремену од краја фебруара 1314 па до јула 1316 године. До ближе тачности не можемо доћи, али за нас је довољно и толико, што знамо поуздано да је била после смрти краљице Јелене, па дакле и после заваде и измирења међу краљевима Милутином и Драгутином.“¹

На овоме ће се пак месту, а с обзиром на исте податке које су изнели Љ. Ковачевић и Јиречек, покушати да о времену Стеванова устанка рече нешто више.

Пре свега ваља напоменути да није сасвим оправдано што су се, прво Јиречек, па по њему Љ. Андрејевић, везали за један спомен Стевана у дубровачким актима од 24 фебруара 1314 године, а отуда изводили закључак да се Стеван побунио тек после 24 фебруара 1314 године.¹ У акту од 24 фебр. 1314 год., где се Стеван помиње говори се о продаји коња некога Богуда „човека сина краља Уроша“ (Bogud homo filii regis Urosis). То само не може никако бити поуздан доказ да баш тога дана Стеван Дечански није био у завади са својим оцем, особито ако се има на уму да заплет између оца и сина нити је могао постати нити се свршити ни за недељу, ни за две, па ни за месец дана. Тај запис пре може доказивати да се побуна Стеванова десила баш тих дана, стога што је то последњи податак који уопште о Стевану налазимо пре његова одласка у заточење у Цариград.

(Наставиће се)

¹ Нифон је изабран за патријарха 1313 године. Види Archiv für slav. Philologie, Bd. XVI (1895) p. 258. Krumbacher, Geschichte der Byzantinischen Litteratur, II. Auflage (München, 1897) p. 1149; Acta Sanctorum, Augusti Tom. I. p. 217—218.

¹ Љ. Андрејевић, српски краљ. престо итд. стр. 64.

¹ „Der Aufstand und die Blendung des Stephan — вели Јиречек — sowie dessen Verbanung nach Konstantinopel erfolgte also nach Febr. 1314.“ Archiv. für slav. Philologie, Bd. XVII, p. 259. Љ. Андрејевић, op. cit. стр. 63.

пама поправи и покрпи. Сем тога, да се обична калдрма од ломљеног камена у улицама Вишњићевој, Видинској и Краљице Драге од Милоша Великог до Београдске улице покрпи.

II

Израде нове калдрме:

а., од полукоцака у улицама и то: Краља Милана улици од Дворске до Коларчеве, Коларчевој, Савској од Кнез Михаиловог венца до Ђумрука, Херцеговачкој од мале пијаце до дрвара, Кнегиње Љубице од Кнез Михаилове до Чарапићеве, Краљевића Марка од мале пијаце до Поп Лукине, Поп Лукиној од Краљевића Марка до Југ Богданове, Црногорској, Зелени Венац и Призренској и то у првим двома само главни коловоз а у Херцеговачкој и за њом побројеним улицама у целој, ако сопственици имања у истим улицама даду изјаве, да неће од општине да траже накнаду штете која им се евентуално тим њиховим имањима причини нивелацијом тих улица.

Сем тога и у Чика Љубиној улици од Кнез Михаилове до Кнегиње Љубице ако буде могућности;

б., обична калдрма од ломљеног камена: на Житном тргу, Баштованској, Страхинића бана улици, Позоришној, Г. Јовановој од Вишњићеве до Дубровачке и Катићевој и то: у Страхинића Бана и улицама за њом побројаним, ако сопственици имања у истим улицама даду изјаве, да неће од општине да траже накнаду штете ако се иста њиховим имањима у тим улицама постојећом нивелацијом истих улица евентуално нанесе.

Да се израде тротоари од коцака код Великих степеница и циклоп тротоар поред фабрике Монопола дувана и Макензијевој улици од Славије до имања пок. Мих. Богићевића и то у овој улици шири, а макадам у Београдској улици поред тркалишта и на марвеном тргу и пешачке стазе у Краља Александра улици од Београдске до Ђерма.

III

Да се подигну нове зграде:

Трошаринска зграда на станици, пијачна зграда на житном тргу и зградице за чуваре друмова.

IV

Да се израде канали: у Ломиној улици ако сопственици имања пристану да плате вредност канала и Космајској улици и на Косанчићевом венцу према ранијем постојећем решењу општинског одбора, и најзад да се изради пројект за регулисање Кнез Михаиловог венца и Савске улице.

У седници од 7. ов. м. усвојио је записник одлука прошле седнице;

издао је уверења о владању и имовном стању извесних лица по тражењу изследних власти и тражена уверења о породичном односу;

изабрао је за тудоре вазнесенске цркве и то: за главног г. Јеремију Миливојевића, бакалина, а за помоћне Милосава Мишића и Рајка Поповића, трговце; изјавио је мишљење, да Стеван Христић, бив. кафеџија, нема услова за држање коња за свога сина Јована Христића, коњаника;

одобрио је општ. суду да може у овој години утрошити суму од 1450 динара за сондирање земљишта на коме је отпочето подизање дорћолске цркве;

изабрао је за присутника при ислеђивању кривичних дела за 1903 г. за кв. савамалски Лазара Т. Пољаквића, бакалина, на место раније изабратог Николе Ковачевића, магације;

по тражењу г. министра финансија: да се пореским одсецима за квартове: палилулски, дунавски и савамалски ставе на расположење потребни локали, овластио је одборску секцију за економат, да за ову потребу нађе потребне локале;

по предмету одређења места за подизање зграде за основну школу на Савинцу изабрат је ужи одбор у који су ушли: заступник председника општине и одборници г.г. Тома Цинцар - Јанковић, Јован Смедеревац и Манојло Клидис, да са сопственицима земљишта назначених за ову потребу ступе у погодбу односно цене тих земљишта;

одобрио је општинском суду да може у овој и идућој години на терет вишка трошаринских прихода, утрошити суму од 90000 динара за калдрмисање Св. Никољског (житног) трга;

одобрио је процену већине општинског имања које се налази у бари „Венецији“ у новој улици која се има просећи од железничке станице ка фабрици дувана, а које се према регулацији исте улице има додати имању г. Јанка Гинића овд. кафеџије;

по молби г-ђе Софије Окановић да јој се за њено земљиште у савској улици, уступи општинско земљиште код стар. општ. сењака решио је, да се земљиште молићелице у савској улици не откупљује, пошто сопственица може на истом зграду да подигне;

по предмету експропријације имања г-ђе Љубице жене г. Стевана Луковића, почасног ђенерала, за регулацију и просецање Влајковићеве улице изабрат је ужи одбор, у који су ушли: заступник председника општине и одборници г.г. Јован Смедеревац, Соломон Азријел и Коста Др. Ризнић, да се са сопственицом погоде о размени земљишта.

Није одржата. Одборска седница заказана 4. ов. м. није се могла одржати због недоласка довољног броја одборника у исти.

С Р П С Т В О

У вјечити спомен Његове Екселенције † Д-ра Ливија Радивојевића, царског и краљевског правога тајног савјетника, председника Савеза Српских земљорадничких задруга и т. д. поклонило је један његов поштовалац, који није могао при погребу учествовати — 1000 круна Управи Привредника, са одредбом, да се та сума утроши око унапређења српског привредног подмлатка, а нарочито за плате чиновника, за поштарину, штампу и т. д.

Коме је познато, како је честити покојник у све потанкости свију Привредникових послова улазио, колико је љубави и интересовања улагао око привредног нам

напретка, а нарочито колико се радовао подизању здравог и чилог будућег привредног кољена, т. ј. спремања омладине за разне гране рада, коме је све то познато, тај зна да ће и души покојниковој овакав начин пијетета и поштовања — бити најмилији.

Србин каже: „Док је глава биће и капа“, а ми велимо: биће хиљада и биће свега, али ко ће нама Д-ра Ливија Радивојевића и Д-ра Пачуа замијенити?

Истина, коло одушевљених радника око привредног напретка све је веће и веће, али кад се зна колико смо запустили и колико смо заостали онда ће свако лако разумјети, да нам треба што више озбиљних и одушевљених радника на народној њиви и да порадимо колико ко може и умије, па да и пред наша врата сине сунце.

О Б Ј А В А

Како се по решењу суда и одбора од 18. Децембра прош. г. АБр. 10.876 није могла извршити **продаја чамца 27 Јануара на Савској обали и 2 Фебруара на дунавском кеју**, то ће управа трошаринска продавати иста своја два чамца *на дан 16 Фебруара ове год.* од 9—12 часова пре подне пред кафаном „Шаран“ на дунавском кеју.

Лицитирати се могу оба чамца или сваки засебно.

Продаја важи ако је суд одобри а кауција се полаже по 10 динара за чамца.

Позивају се купци да на лицитацију дођу.

Бр. 585 Од управе трошаринске 5. Фебруара 1903 г. у Београду.

Н А З Н А Њ Е

Ставља се до знања поштованом престовичком грађанству, да је по наредби више духовне власти, утврђен овакав ред вршења парастоса и помена на новом гробљу, пошто је до сада стално дежурство гробљанског свештеника укинута:

1, Сваког дана, за вршење помена на новом гробљу, дежурра по један парохијски свештеник по распореду.

Дежурства на новом гробљу трају од 8—12 пре подне, и од 3 часа па до заласка сунчева, по подне.

2, Општи парастоси у месецима: октобру, новембру, децембру, јануару и фебруару врше се у 9 часова пре подне, а у осталим месецима у 8¹/₂ часова пр. подне, и то само у цркви у суботне дане

3, Дежурни свештеник има искључиво право вршења помена.

4, У недељне и празничне дане не врше се парастоси ни у цркви ни на гробовима.

Из канцеларије проте града Београда, 22. јануара 1903 г. у Београду. ПБр. 74.